

2018 – DOSARELE PATRIMONIULUI (I):

**Pâinea științei este de așa natură încât cine nu știe s-o coacă,
nu știe cum să le-o împartă așa cum trebuie celor tineri! – ROATA LUMII!**

**Dosarele
patrimoniului (I)**

Romanian Villages
Explore a village and discover centuries old architecture and traditional ways of life

**Frescă în biserică
"Sf. Ioan
Evanghelistul"
Apoldu de Jos,
Sf. Hristofor
cu cap de țap
(sau lup?)**

**Frescă în biserică
"Cuv.
Paraschiva"
Rășinari
Sf. Hristofor
cu cap de miel**

Ziua Sf. Mucenic Hristofor - patronul călătorilor - 9 mai

Proiectul unei serii de articole privind patrimoniul s-a născut demult, undeva în urmă cu peste două decenii, când apărea lucrarea „Sibiul de la A la ... Z”, un ghid pe care mulți cunoscuți mi-au sugerat să-l reeditez, actualizându-l. Atunci se materializa și proiectul „**Informarea comunității locale**”, cofinanțat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, prin care fiecare comună din județul Sibiu a beneficiat de o micromonografie locală, iar la nivelul județului s-a editat primul catalog al O.N.G.-urilor, lucrare care a dezvăluit tuturor existența unui sector al societății, în plină dezvoltare. În acel context descopeream Clubul Lions (președinte criticul și istoricul Mircea Braga), Consiliul Județean Sibiu (președinte ing. Nicolae Nan și director economic ec. Stela Stretean), dar și Prefectura Sibiu (prin jr. Dumitru Iorga). Îndrumat de prof. univ. dr. Ilie Moise și familia Eugenia și Vasile Crișan, și sprijinit de o minunată echipă de proiect din cadrul C.J. Sibiu – Daniela Mureșan, Contantin Ionașcu și familia Dan și Dana Frățilă - am „răscolit” comunitățile sibiene, în încercarea de a sintetiza tot ceea ce era mai reprezentativ în fiecare comună (istoric, personalități, societate civilă, administrație, economie, patrimoniu, obiective turistice, etc). Planul de doi ani s-a prelungit la trei, constituindu-se o bază de informații și imagini uriașă, inegală, completabilă și corectibilă, pusă la dispoziția tuturor (prin bibliotecile județului).

Ulterior, la sugestia specialiștilor francezi – coordonați de Georges Zouaines (fost director adj. UNESCO) – s-a născut Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu (2006), membrii fondatori – Săliște, Gura Rîului, Biertan, Valea Viilor, Moșna și Chirpăr (pentru satul Săsăuș) - adoptând fără rezerve sigla „**Roata lumii**”, după o miniatură a țaranului autodidact săliștean Picu Pătruț (1818-1872). Ce poate fi mai reprezentativ decât „**Nestatornica roată a lumii și primejdiioasele ei valuri**” (roată a lumii = roată a vieții)? Filozofia simplă a timpului „am să moștenesc – moștenesc – am moștenit – din pământ sunt și în pământ mă întorc” nu este o creație necunoscută, fiecare țaran

înțelegând-o și acceptând-o! Compoziția lui Picu Pătruț – demn reprezentant al geniului popular românesc (manuscrisele sale fiind celebre atât prin literă cât și prin cele 2000 de miniaturi în acuarelă) a sintetizat esența universului nostru, infinit și etern, dar în același timp ciclic și efemer. Nimic nu rezistă timpului, totul transformându-se continuu. Din acea compoziție se naște logo-ul ecomuzeului: «**Romanian Villages – explore a village and discover centuries old architecture and traditional ways of life**»; primele critici, mai mult sau mai puțin vehemente, au venit din partea celor care susțin că satele sibiene sunt saxone, aceștia neputând face diferența între populația (ce încă mai supraviețuiește în aceste sate) și arhitectura pe care meșterii sași necunoscuți au respectat-o, timp de secole. „Dialogul” cu specialiștii contemporani m-a obligat să abordez o nouă etapă în cunoașterea patrimoniului, respectiv interpretarea acestei moșteniri, intrând într-un domeniu în care obiectivitatea se împletește cu subiectivitatea, deși obiectivul este comun: punerea în valoare a resurselor trecutului.

Listele patrimoniului material românesc conțin câteva zeci de mii de monumente istorice, toate protejate în mod egal de lege, în județul Sibiu inventarul conținând peste 1050 de monumente dintre cele mai diverse, din toate epocile. Nimeni nu a făcut un top al acestora, fiecare publicație (tipărită sau digitală) promovând diverse clasamente de locuri și monumente frumoase, proiectând diverse identități locale, în majoritatea cazurilor funcție de interesele celei mai dinamici industrii: **industria turismului**. Lumea a descoperit demult această „ramură a economiei”, contemporaneitatea noastră fiind «deseori etichetată drept paradis (artificial) al festivismului, distracției, jocului, hedonismului, loisirului» (conf. univ. Simona Nicoară: „**Timp liber ...**” în Caiete de antropologie istorică, **Pentru o carte a loisirului**, an. VI, nr. 1-2, 2007).

Mulți se întreabă unde mai este acea „**identitate locală**” și „**mândria de a aparține unei comunități cu o anumită tradiție**”(?), aruncându-se vina pe proiectul comunist de ștergere a identităților locale!

În calitate de director al Direcției Județene de Cultură, istoricul dr. Vasile Crișan - președinte de onoare al ecomuzeului, a inițiat și promovat un concept: „**Patrimoniul cultural local în slujba comunității**”, materializat în multe proiecte ale asociației. Este un concept simplu, care pleacă de la beneficiarul principal al turismului local, care nu poate fi decât comunitatea locală: proprietarii patrimoniului, creatorii de bunuri locale (de ele beneficiind și turiștii), localnicii întreprinzători care au investit în industria serviciilor locale, etc. Prin proiectul „**Sibiu 2007- capitală culturală europeană**” municipiul reședință de județ a devenit un model de bună practică la nivel național, multe orașe europene inspirându-se din proiectele sibiene. Și este firesc să fie așa deoarece gospodarii marilor orașe se întreabă ce trebuie să facă pentru ca localitatea „păstorită” de ei să fie mai frumoasă, mai atrăgătoare, iar bugetul local să fie într-o continuă creștere, pentru a conserva patrimoniul și a dezvolta economia; totul în beneficiul cetățenilor care-și păstrează locurile de muncă și descoperă noi oportunități de afaceri. Punerea în valoare a patrimoniului local în beneficiul dezvoltării și cunoașterii nu poate să aibă loc fără valorificarea unor elemente, de care comunitățile nu duc lipsă.

Astăzi, în preajma zilei de 9 mai, se cuvine să amintim tuturor că două din bisericile românești păstrează fresce inedite, în întreg arealul românesc. Comunele Apoldu de Jos și Rășinari

se pot mândri cu picturile reprezentându-l pe **Sf. Hristofor – sfântul protector al călătorilor și călătoriilor** – sfântul mucenic fiind celebrat, anual de 9 mai, o zi importantă pentru toți românii prin tripla ei semnificație. Descoperiți aceste biserici și tainele Sf. Hristofor – „**Purtătorul lui Hristos**”, ocrotitor al călătorilor și „**păzitor de moarte năpraznică și fără de veste**”, reprezentat cu o față în diferite forme, mai mult sau mai puțin fioroase. Privind chipul neomenos, dar cu privirea blândă și înțelegătoare, puteți să-l descoperiți pe frumosul tânăr care i-a cerut lui Dumnezeu să-i schimbe fața, făcându-l urât pe veci, pentru a scăpa de gândul păcatului și de insistențele pătimășe ale femeilor? Chiar dacă legendele legate de Sf. Hristofor se contrazic (în unele puncte), toate susțin că Sfântul (în diferitele lui forme) ajută călătorii plecați la drum lung.

Turismul permite călătorului să uite – pe moment – de lupta pentru pâinea cea de toate zilele, deși permanent ar trebui să rememorăm cuvintele unui istoric italian: «**pâinea științei este de așa natură încât cine nu știe s-o coacă, nu știe cum să le-o împartă așa cum trebuie celor tineri**». Acesta este și motto-ul proiectului „**Generații de ... rouă în Rășinari**” (ediția I-a), pe care ecomuzeul îl implementează în parteneriat cu Școala „**Octavian Goga**” Rășinari și **Asociația Arta Ardeleană**, proiect cofinanțat de **Primăria Comunei Rășinari**, prin agenda culturală 2018.

Credem că este timpul ca și elevii să cunoască și să interpreteze valorile și patrimoniul local, pentru că a iubi locul unde ne-am născut și am trăit, nu înseamnă numai a-i descoperi frumusețea, ci și înțelesurile lui. Așa cum spunem că „**dragostea e, mai presus de orice, înțelegere**”, așa trebuie să recunoaștem că o cultură a minții nu se poate desăvârși fără o cultură a ochiului.

(va urma bilunar – vinerea; proiect ecomuzeu)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/dosarele-patrimoniului-i-painea-stiintei-este-de-asa-natura-incat-cine-nu-stie-s-o-coaca-nu-stie-cum-sa-le-o-imparta-asa-cum-trebuie-celor-tineri-roata-lumii-134858.html>. În: *Tribuna*, 07 mai 2018

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/dosarele-patrimoniului-i-painea-stiintei-este-de-asa-natura-incat-cine-nu-stie-s-o-coaca-nu-stie-cum-sa-le-o-imparta-asa-cum-trebuie-celor-tineri-roata-lumii-134858.html. The page features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A navigation menu includes categories like Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The article title is "Dosarele patrimoniului (I): Pâinea științei este de așa natură încât cine nu știe s-o coacă, nu știe cum să le-o împartă așa cum trebuie celor tineri! - ROATA LUMII!". Social sharing buttons for Facebook, Twitter, and Email are visible. The article is by Marius HALMAGHI, dated 07.05.2018 17:14, with 1656 views and 0 comments.